

עלון שבועי נחלת שדה

חידושי תורה בדרך הדרוש
והאגדה על פרשת השבוע

מאת מחבר סדרת הספרים "נחלת שדה" על התורה והמועדים

ח"ט הספרייה הלאומית י"ג אלול 5749
לתגובות/הערות/דרשות והרצאות ניתן לפנות לטלפון – 050-4145482

הנושא: מדוע נפטר דוד המלך בחג השבועות?

מצינו כי דוד המלך היה אמור להיות נפל, ולחיות רק שלוש שעות, אך אדם הראשון נתן לו במתנה 70 שנה מחייו.

כך מובא בזוהר הקדוש (בראשית דף נה.) על הפסוק: "זה ספר תולדות אדם". וז"ל (- תרגום): "הראה הקב"ה לאדם דיוקנם של כל הדורות העתידיים לבוא לעולם, וכל החכמים והמלכים שעתידיים לעמוד על ישראל, כיון שבא לראות דוד מלך ישראל שנוולד ומת, אמר אדם להקב"ה: משנים שלי אלוה לך שבעים שנים, וגרעו מאדם שבעים שנים והעלה אותן הקב"ה לדוד. ועל זה שיבח דוד ואמר (תהלים צ"ב, ה) "כי שמחתי ה' בפעלך במעשי ידיך ארנן", מי גרם לי שמחה בעולם, פעלך, זה אדם הראשון שהוא פעלו של הקב"ה ולא פעלו של בשר ודם, מעשה ידיו של הקב"ה ולא מבני אדם."

וכן הוא במדרש (במדב"ר יד, יב): כנגד שבעים שנה שחיסר אדם משנותיו ונתן לדוד בן ישי, לפי שראוי היה לחיות אלף שנים, שנאמר "כי ביום אכלך ממנו מות תמות", ויומו של הקב"ה אלף שנים, שנאמר "כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול כי יעבור ואשמורה בלילה".

וביאר האריז"ל ב'ליקוטי תורה' (פרשת האיזנו), כי הסיבה שנתן אדם הראשון לדוד המלך שבעים שנה מחייו, כי דוד המלך היה לגול של אדם הראשון, וכיון שנגזרה עליו: "ביום אכלך ממנו מות תמות", היתה גזירה זו צריכה להתקיים אצל דוד שביום שנולד ימות, ומכיון שהיה זה בסיבת חטאו של אדם הראשון, נתן לו אדם הראשון שבעים שנה משנותיו.

ומוסיף האריז"ל, שכאשר יסתיים תיקונו של אדם הראשון שהביא מיתה לעולם, יזכה דוד המלך להיות מלך המשיח ויחיה המתים. וז"ל: ומה שכתב 'כי ביום אכלך מות תמות' הוא מדבר בדוד המלך ע"ה, שלזה הסיבה היה ראוי להיות נפל וימות ביומו כי היה אדם עצמו, ולולי שנתן לו אדם הראשון השבעים שנה מימיו היה מת, ובהיות ששב בתשובה שלמה ותיקן מה שעיוות, לא די שלא מת אלא חי וקיים, כי דוד חי וקיים הוא, ואפילו שינה לא היה ישן, כי אם שתין נשמי כשינת הסוס, כדי שלא יטעום טעם מיתה, כי השינה היא אחת מששים במיתה, ועוד לא די זה, אלא כי יהיה היפוך מאדם הראשון, כי אדם הראשון הביא המות על כל העולם וכולם מתו, ועל ידי התיקון יבוא דוד ויעשה משיח ויחיה כל המתים, כי זהו אד"ם אותיות אד"ם דוד משיח.

וכן כתב זקינו של החיד"א רבי אברהם אזולאי בספרו חסד לאברהם (מעין ד', נהר נ"ח) וז"ל: וידוע סוד מאמרם ז"ל שר"ת אדם הם: אדם דוד משיח, ולפי שנקנסה מיתה על האדם כאמרו "כי ביום אכלך ממנו מות תמות", ויומו של הקדוש ברוך הוא אלף שנים כאמרם ז"ל, ואדם לא חי אלא תתק"ל שנה וחסר לו ע' שנים לתשלום אלף, ונתנם אדם לדוד שהוא לגול שני לאדם, ומיתת דוד היא מותא נתיינא לאדם, ונתקיים בו גם כן "ביום אכלך ממנו מות תמות", וגלגול ג' הוא משיח בסוד: אדם דוד משיח, והמשיח הוא מנחם בן חזקיהו שנולד בחורבן בית ראשון ביום ט' באב בשנת ג' אלפים של"ח ליצירה, ומשיח בגי' חש"ן שהוא חושן לישראל, ונח"ש לאומות, ולזה נקרא דוד משיחא, שאין לומר שנקרא כך לפי שנמשח בשמן המשחה שהרי הרבה נמשחו, והרי אהרן נמשח גם כן ואין אנו אומרים רק אהרן כהנא ולא אהרן משיחא. אמנם הכוונה שנקרא דוד משיחא הוא שדוד הוא המשיח שעתיד לגאול את ישראל בע"ה. ע"כ.

וכתב רבינו יוסף חיים זי"ע בספרו בן יהודע (ראש השנה טז.) וז"ל: ...דוד המלך ע"ה דכתיב ביה (שמואל א' ט"ז י"ב) "והוא אדמוני עם יפה עיניים", קראו "אדמוני" על שהיה לגול אדם הראשון שנוצר מן האדמה. ע"כ.

והנה, לא רק שדוד המלך היה לגולו של אדם הראשון אלא אף בת שבע אשת דוד היתה לגולה של חוה. כך כתב החיד"א בספרו מדבר קדמות (מערכת ב' אות ה"י) וז"ל: בת שבע היא חוה, ודוד אדם הראשון, וזהו שאמרו ראויה בת שבע לדוד מששת ימי בראשית דייקא. וכו'. ע"כ.

על פי יסוד זה כי בת שבע היתה לגולה של חוה, מתרץ בספר תורת חיים (עמ"ס סנהדרין קז.) שלש שאלות. וז"ל: 'ראויה היתה בת שבע לדוד מששת ימי בראשית'. ואם תאמר, אמאי נקט שהיתה ראויה לו מששת ימי בראשית, והלא אין הגזרה יוצא מאתו יתברך אלא ארבעים יום קודם היצירה כדאיתא בפ"ק דסוטה: 'ארבעים יום קודם יצירת הולד בת קול יוצאת ואומרת בת פלוני לפלוני?' ועוד, דקאמר "כי אני לצלע נכון", אמאי קראה בלשון 'צלע' והלא אין שום אשה נבראת מן הצלע כי אם חוה אשתו של אדם הראשון? ועוד, דאמר בסמוך 'ראויה היתה בת שבע לדוד, אלא שאכלה פנה' אמאי נקט לשון פנה הל"ל אלא שנשאה קודם זמנה?

ויש לפרש, לפי שכתב בספר הזוהר, כי נשמתו של אדם הראשון נתגלגלה בדוד ונתן סימן אד"ם נוטריקון אד"ם דו"ד משי"ח. ונראה לומר, כדכשם שנשמתו של אדם היתה מגולגלת בדוד כך נשמתו של חוה היתה מגולגלת בבת שבע אשתו, ויש כדמות ראייה לזה, דלכך נזדמן לקרות שמה 'בת שבע' רמז לאותו מעשה שעשתה שהאכילה לאדם מפרי העץ שנקראין בת שבע והביאה שבעה ימי אבלות לעולם. כדאיתא במדרש בראשית רבה, מה היתה אותה תאנה? ר' אבין אומר ברת שבע דאמטיית שבעה יומי אבלא לעלמא, ובכל מקום דרשו חכמים את השמות. ולכך אמר דוד: "כי אני לצלע נכון" קרא לבת שבע 'צלע', לפי שהיא חוה שנבראת מן הצלע.

ואפשר דהיינו הא דאמר אדם: "זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי", רמז כי דוקא באותו הפעם היתה עצם מעצמי ובשר מבשרי, לאפוקי בפעם שנייה דהיינו כשנשא דוד את בת שבע, לא היתה מעצמו ובשרו.

והשתא ניחא הא דקאמר מ"ד "כי אני לצלע נכון" - ראויה היתה בת שבע לדוד מששת ימי בראשית, לכך נקט ששת ימי בראשית כי מאז נזדמנה לו חוה לאדם הראשון, והיינו דנקט 'אלא שאכלה פגה', דכיון דהיתה נקראת בת שבע על שם אותה התאנה שהאכילה שנקראת בת שבע, לכך אמר שאכלה פגה, דתאנה שאינה מבושלת קרויה פגה, כמו שנאמר "התאנה חנטה פגיה" ובלשון משנה שלשה סימנים באשה בחלה פגה וצמלה. ונראה דהיינו הא דכתיב "וידרוש לאשה ויאמר הלא זאת בת שבע", לכך אמר "הלא זאת" לשון תימה, שנזרקה כדמות נבואה בפיו ואמר לו: וכי אין אתה מכירה והלא זאת היא בת שבע אשתך משנים קדמוניות המוכנת לך מששת ימי בראשית דהיינו חוה. ועוד נראה, דכיון דבת שבע היתה נקראת על שם אותן התאנים הנקראין בנות שבע, לכך אמר דוד: "נהפך לשדי בחרבונני קיץ סלה". כי אותן התאנים נקראין קיץ כדאיתא בפ"ק דשבועות, מה היו מביאין מן המותרות קיץ המזבח כבנות שבע לאדם. וקאמר דוד "נהפך לשדי" דהיינו הלחלוחית שלי בשביל חרבונני קיץ, דהיינו בת שבע. ע"כ.

רבינו יוסף חיים ז"ע בספרו בן יהודע (סנהדרין ע): מסביר בזה את דברי הגמרא שם: "דברי למואל מלך משא אשר יסרתו אמו". אמר רבי יוחנן משום ר"ש בן יוחי: מלמד שכפאתו אמו על העמוד, ואמרה לו: "מה ברי ומה בר בטני ומה בר נדרי". מה ברי, הכל יודעים שאביך ירא שמים הוה, עכשיו יאמרו אמו גרמה לו וכו'.

ומבאר רבינו יוסף חיים את דבריה: "עכשיו יאמרו אמו גרמה לו": "נ"ל בס"ד מה שתולים זה הענין של היין בה, דידוע דבת שבע היתה חוה, ודוד המלך ע"ה אדם הראשון, וחוה סחטה ענבים והכשילה את אדם הראשון ביין, ולכן אומרים אמו שקלקלה באותו גלגול ביין גרמה לו לקלקל עתה ביין.

הגמרא בשבת (קמה סו"ב) אומרת: מפני מה עובדי כוכבים מזוהמין? שלא עמדו על הר סיני, שבשעה שבא נחש על חוה הטיל בה זוהמא, ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן, עובדי כוכבים שלא עמדו על הר סיני לא פסקה זוהמתן.

וכתב רש"י: כשבא נחש על חוה - כשנתן לה עצה לאכול מן העץ בא עליה, דכתיב (בראשית ג) הנחש השיאני לשון נשואין. וכ"כ רש"י במסכת סוטה (ט): נחש הקדמוני - נתן עיניו בחוה ובא עליה והיינו דכתיב (בראשית ג'): "ג"ה) הנחש השיאני לשון תשמיש ונשואין הוא.

והוסיף החיד"א בספרו חומת אנך (בראשית ג, י"ג) "הנחש השיאני". פירשו ז"ל דהטיל בה זוהמא והוא לשון נישואין. ועוד רמזו שהפגם היה בשני דלתין ד' משדי וד' מאדני ונשאר מהשני שמות אותיות שי אני וז"ש הנחש השיאני. ע"כ.

ויש לומר, דוד המלך שיש בשמו ב' פעמיים האות ד' תיקן את חטאו של הנחש הקדמוני, והוא החזיר את האותיות לשם אדנ"י ושם שד"י. והאות ו', היא אות חיים כמובא בזוה"ק.

והנה, כתב החיד"א בספרו חומת אנך (משלי ח' ל"ד) עה"פ "אשרי אדם שומע לי לשקוד על דלתותי וכו'". אפשר לרמוז ונקדים מ"ש המקובלים, דאדם הראשון חטא ופגם בשתי דלתין ד' דשדי ד' דאדני וצריך לכוין לתקנם בשמע ותפילין. וגם במשנה שדי והלכה אדני וז"ש אשרי אדם השם נגד עיניו פגם אדה"ר שומע לי לשקוד על דלתות"י לתקן שתי דלתין במשנה שדי והלכה אדני יום יום כדעת התוספות פ"ק דקדושין דצריך לשלש בכל יום ולא כמ"ש רש"י ז"ל שני ימים בשבוע מקרא וכו' וזהו יום יום. ע"כ.

ויש לומר, כי דוד המלך ביקש "אשרי אדם שומע לי לשקוד על דלתות", על כך שהוא זכה לתקן את חטאו של אדם הראשון, ולתקן את שני הדלתין.

והנה, כשבא סמאל לפתות את חוה, רכב על הנחש שהיה דמותו כדמות גמל כדאיתא בפרקי רבי אליעזר (פרק ג') וזה לשונו, היה סמאל שר גדול בשמים, החיות בארבע כנפיים, ושרפים בשש, וסמאל בשנים עשר, מה עשה סמאל? לקח כת שלו וירד וראה כל הבריות ולא ראה בהם חכם להרע כנחש, שנאמר (בראשית ג, א') "והנחש היה ערום מכל חית השדה", והיה דמותו כדמות גמל ועלה ורכב עליו ופיתה את חוה.

וכתב השל"ה הקדוש (פרשת תולדות) וז"ל: והנה מצאתי בקצת דברי המקובלים שאמרו, הבא על אשת איש מתגלגל בגמל, כדי שידע שהגמל טוב ממנו, כי הגמל צנוע בתשמיש כמו שכתב רש"י בפרשת וישלח. ועל זה רמז דוד המלך עליו השלום (תהלים יג, ו), אשירה לה' כי גמל עלי, היה משורר שנמחל לו אותו העוון שהיה חס ושלום להיות מגולגל בגמל, זהו רמז "כי גמל עלי". ע"כ.

על פי דרכו יש לומר פירוש חדש מהו "אשירה לה' כי גמל עלי", כיון שדוד המלך תיקן את חטא אדם הראשון והנחש שבא להחטיא את חוה רכב על הגמל, הודה ושיבח דוד המלך שזכה לתקן את החטא של הנחש הקדמוני ואמר: "אשירה לה' כי גמל עלי".

וכך כתב החיד"א בספרו ראש דוד (פרשת קדושים) וז"ל: ונקדים מה שכתב בספר שכחת לקט ערך דוד אות כ"א משם ספר הפליאה וזה לשונו, דוד המלך היה מכיר התמורות, וידע שהוא אדם הראשון, ואוריה הנחש, ובת שבע היא חוה, ורצה דוד להורגו, כי מסית היה, אלא אמר דוד, פן יחשדוני כי יבקשו ממני אות שהוא הנחש, ועשה בעקיפין ונתחייב הריגה ונהרג, דמאריך אפיה וגבי דיליה, ומה שנענש דוד הוא על שמיהר ולא המתין לעשות ה' משפטו, גם בא עליה בלי תיקון, שמתחילה היה לו להעביר זוהמת הנחש ממנה, דהיינו שתיבעל להדיוט תחילה ואחר כך לו, ולכן מת בנה הראשון, כי היה מזוהמת הנחש, ואחר כך מלך בנה על ישראל, שהיתה בת זוגו, עד כאן לשונו.

עוד כתב החיד"א בספרו מראית העין (שבת דף נ"ו), דוד המלך לא חטא משום שבת שבע היתה שלו ואוריה לא נגע בה ואף נתן לה גט לפני שיצא למלחמה, כי כל היוצאים למלחמה בזמן דוד נתנו גיטין 'על תנאי' שיתקיים למפרע אם לא יחזור עד זמן שקבע, וכיון שאוריה לא חזר הרי שהיתה מגורשת. וכפי צדקותו של דוד גם בזה השכינה לא עזבה אותו שנאמר "וַיְהִי דָּוִד לְכָל דְּרָכָו מְשָׁכִיל וְהוּא עֲמוֹ" (שמואל א' י"ח, י"ד), ואף זכה אחרי פטירתו להיות רגל רביעית במרכבה הקדושה העליונה. אך המעשה של דוד ובת שבע היה נחשב דבר זר בעיני המון העם שלא ידעו את אמיתות העניין והם חשדו את דוד. לכן לפי גודל נשמתו של דוד המלך היה הדבר נחשב לו לפגם 'מראית העין'. ומשום כך דוד קיבל על עצמו ייסורים וסיוגים לכפרה. אך לאמיתו של דבר לא היה יצר הרע בלבו של דוד ולא היה ראוי לו אותו מעשה אלא כל זה נעשה להורות תשובה לאחרים (עבודה זרה ד:).

ויש לומר, כי לכן פטירתו של דוד המלך היתה בחג השבועות (כן הוא בירושלמי מסכת ביצה פרק ב הלכה ד, ומסכת חגיגה פרק ב הלכה ג. וכן הוא מפורש במדרש רות רבה פרשה ג פסקה ב, שדוד מת בעצרת שחל להיות בשבת. אמנם יעויין תוספות מסכת חגיגה דף יז, ד"ה אף עצרת שכתבו, דשם הירושלמי לא סובר שדוד המלך נפטר בחג העצרת שחל בשבת. עיין שם טעמים.), כיון שבחג השבועות זוכה כל יהודי להגיע למצב של אדם הראשון קודם החטא, כי הארת 'פסקה זוהמת' שהיתה בהר סיני חוזרת כל שנה ושנה, לפיכך, דוד המלך אשר זכה לתקן חטאו של אדם הראשון ולסלק זוהמת נחש - נפטר ביום זה.

והנה הגמרא בשבת (ל:): אומרת, יום פטירת דוד המלך היה בשבת. ויש לתת טעם על פי דברי המדרש שוחר טוב (תהלים צב) על "מזמור שיר ליום השבת": "בערב שבת נברא אדם הראשון, שעה ראשונה עלה במחשבה, שניה נמלך [הקב"ה] עם מלאכי השרת, שלישית כנס עפרו, ברביעית גבלו חמישית עשאו גולם, ששית רקמו, שביעית נפח בו נשמה, שמינית העמידו על רגליו, תשיעית ציוהו [שלא לאכול מעץ הדעת], עשירית חטא, אחת עשרה נידון, שתיים עשרה נתגרש.

בא הקב"ה ליתן לו איפופסין [את דינו ועונשו], נכנס השבת פינהו משם, והיו מלאכי השרת קוראין לו (תהלים מ"ט, ט"ג) "אדם ביקר בל ילין נמשל כבהמות נדמו", נדמו שניהם [אדם וחיה]. בא יום שבת נעשה לו סניגור, ואמר לפני הקב"ה: רבון העולמים בששת ימי המעשה לא נענש אדם בעולם ובי אתה מתחיל, זו היא קדושתו וזו היא מנוחתו, ובשביל השבת ניצל מדינה של גיהנם, כיון שראה אדם כוחה של שבת, בא אדם לומר הימנון לשבת, מזמור שיר ליום השבת. אמר לו השבת, לי אתה אומר הימנון, אני ואתה נאמר הימנון להקב"ה, שנאמר טוב להודות לה".

נמצינו למדים מזה כי לולא יום השבת שהמליצה על אדם הראשון לא היה נשאר בחיים אלא היה יורש גיהנם מיד. וכן מצינו מאמר זה בפרקי דרבי אליעזר (פרק י"ט).

והאור החיים הקדוש (פרשת יתרו) מפרש לפי זה את המצוה (יתרו כ, ח'): "זכור את יום השבת לקדשו", כי בכך מבקש הקב"ה מאתנו שנזכור תמיד את יום השבת, שהמליץ על אדם הראשון להצילו ממות לחיים, וז"ל: גם ירצה על דרך אומרם ז"ל, כי יום ששי שבו נברא אדם הראשון וחטא ויצא חייב בדניו, בא יום שבת ונעשה סניגור לאדם לפני ה', ואמר: ריבון העולם, לא נהרג אדם מעולם וכי אני מתחיל וכו'. וניצל אדם, וכשראה אדם כוחה של שבת התחיל לשורר "מזמור שיר ליום השבת". לזה אמר ה': 'זכור', פירוש, שיזכור את יום השבת, אשר באמצעותו נתקיים אדם ויוצאי חלציו, וראוי להחשיבו כי הוא דבר המעמיד לכל איש ישראל ויקדשו. ותמצא, כי מי שנעשה לו נס ביום אחד, יהיה היום ההוא מכובד וחשוב בעיניו תמיד מדי שנה בשנה, וזה [לזכור יום השבת] יותר על בחינה זו, שהשבת עצמו הוא המציל, ולזה אמר 'זכור', להיות הדבר רחוק מששת ימי בראשית".

דוד המלך אשר זכה לתקן את חטאו של אדם הראשון, נבחר יום מיתתו ליום שבת קודש. כדי לגלות, כי יום שבת קודש אשר סירב למיתתו של אדם הראשון, הסכים למיתתו של דוד המלך, אשר זכה לתקן את חטאו של אדם הראשון.

ליקוטים בענין מעלת יום חג השבועות:

כתב הרב נתן שפירא זי"ע בספרו מחברת הקודש (שער חג השבועות עמ' רמ"ח וספר בית מועד עמ' קפ"א) וז"ל: נלע"ד, כי בשאר ימות השנה שאדם ניעור לילה אחת ועוסק בתורה ניצל מכרת אחד, אמנם בליל שבועות מי שיזכה להמשיך כתר זי"א להכתיב אותו, בודאי שיזכה להינצל מכל חייבי הכריתות שחייב עליהם. וזה סוד כר"ת אותיות תת"ר, להורות כי על ידי תיקון זה ינצל מפגע זה, ולא עוד אלא שמכתירים אותו בכתר תורה, והבן זה.

כתב בספה"ק מאור ושמש (ענייני שבועות) וז"ל: ... שביום זה קודם קבלת התורה צריך להיות ירא וחרד שמא לא תיקן מעשיו כראוי בימי הספירה, וצריך לתקן עצמו ביום שלפניו כדי שיזכה לתורה במתן תורה, כמו שכתוב "ויהי ביום השלישי וגו' ויחרד כל העם אשר במחנה", רצה לומר, אף שהזדככו עצמם בימי הספירה, השמיע הקדוש ב"ה קולות וברקים קודם מתן תורה, שיחרדו ויפחדו וישימו על נפשם לתקן עוד מעשיהם כדי שיזכו לתורה וכו'. ע"כ.

החת"ס (פרשת בהר) מבאר, שאם ח"ו נכשל האדם בחטאים הרי שאחד הזמנים המסוגלים ביותר להיתקן, הוא בימי הספירה, וגם מתקן ימים העליונים שנפגמו ע"י חטאו, ואז יגיע לשלמותו ע"י התורה הקדושה, שיקבל ביום מתן תורה. שביום זה מקבלים תמימות ושלמות על כל השנה. אבל אם לא ינצל זאת יהיה ליצה"ר שליטה עליו כל השנה, וז"ל: "ואיש כי ימכור בית מושב עיר חומה", הוא הלשון שיחטא בברית הלשון, אשר היא מסובבת חומה, ואין לזה תיקון כי אם בתורה, כמבואר במס' ערכין (טו:), ותקוניה תלוי בימי ספירה – שבין פסח לעצרת, וביום העצרת הוא היובל, שבו יתקנו כל בני תורה ויקנו בו שלימות. "ויהיה גאולתו עד תום שנת ממכרו" – עד שיקבל תמימות שנה שהוא עומד. שכל שנה ושנה מקבל תמימותו בימים האלה, כדכתיב "תמימות תהינה". "ימי תהיה גאולתו" רוצה לומר: ידע בנפשו כי הוא גואל ימים עליונים שנפגמו, "ואם לא יגאל" רח"ל, אזי ח"ו יקום לצמימות, לקונה אותו. הוא היצר הרע, הלוחם על העיר ההיא הקטנה, ולא יצא ביובל ביום מתן תורה, כשיקבלו כל בני תורה תמימותם, הוא בחוץ יעמוד, ר"ל מהאי כיסופא.

וכן בדרשותיו (דף רעט.) מלמדנו החת"ס ענין זה, וז"ל: "והקרבנם מנחה חדשה לה'", כי על ידי הספירה אדם מתברר ומתקדש עד שביום מתן תורה, נעשה בריה חדשה, ופירוש הקרא מובן מאליו לפי זה: "ומנחה חדשה" היינו נפשו מתחדש ממש ע"י תוספת אור שתקבל ביום שבועות ממתן תורה, והנפש קרוי מנחה, כדכתיב "ונפש כי תקריב מנחה".

כתב בספר צרור החיים (הובא בספר בנין עולם פרק ט"ז): ויום זה של חג השבועות מסוגל לאיש הנלבב לבקש ולחנן על נפשו שתמצא חלקה הנחלק לה בסיני, ולכן לא כתב זמן מתן תורה, כי זמנה בכל יום, וכמו שמשנה רבינו ע"ה ובני ישראל השתדלו בקבלתה ונתנה להם, כן עתה המשתדל בחלקו להוציא לפועל מוסרין אותו לו מן השמים, דיום זה של חג השבועות מסוגל טפי לזה.

מרן מהר"ש מבעל זי"ע אמר, כי הראשי תיבות של "תערוך לפני שולחן" הן תיקון ליל שבועות. והיינו כי יכולים לתקן באהבה ותענוגים בסעודת יו"ט, כמו באמירת תיקון ליל שבועות בלימוד התורה, אשרי לילוד אשה שכך מובטח.

כתב בספר בן איש חיל (ח"ב דרשת כלה א'): דע כשעושה האדם לימוד התורה בקבע, אז יחשוב הקב"ה את המעט להרבה וכן נפסק להלכה "כל קבוע כמחצה על מחצה", וכן אמר התנא (מנחות פ"ג מ"א): אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין ליבו לשמים". ועל כן תיקון הקדמונים ז"ל בלימוד של ליל החג שהוא יום מתן התורה ללמוד כל התנ"ך ג' פסוקים מתחילתו וג' פסוקים מסופו ונחשב בזה כאילו למדו כל התנ"ך כולו והוא להורות על החסד שעושה הקב"ה עם ישראל בלימוד התורה לחשוב את המעט להרבה.